

ІСТОРІЯ МІДЯНОГО КРЕЙЦАРА

I

Пройшла вже північ,— день зближався,
А я сидів, не роздягався,
Сидів та фізику читав
І весь від стужі дилькотав.

Зима була тяжка, студена,
А в мене хата нетоплена,
Ще й їсти ніщо, і гроша
В кишені, хоч мя ріж, нема.

Один у мене лиш остався
Приятель вірний, що не дався
Підвести зрадникам тамтим
І в гору мя не опустил.

Та що ж, мені то вно із нього
Потіхи й помочі немного,—
Бо й він нужденний і слабій,—
Бо він — лиш крейцар мідяний.

II

Мороз чимраз, то більш змагався,
І голод тож не унимався,—
Мішались в голові думки,
І книжка випала з руки.

Без сил, без хліба, без надії
Сидів я, образи страшнії
Ставали довгов чередов
Ген-ген в будуще перед мнов.

І крейцар вийняв я послідний,
І думав: «Де б він [був] пригідний?
На що б тут він мені придавсь?»
Но я нічо не догадавсь.

Мигтіла свічка. У світлиці
Понуро, вогко, що в гробниці,—
А я сидів, не зводячи
Із мого крейцара очий.

ш

Не знаю вже, чи ослаблений,
Роботов, стужев утомлений,
Я так і сидячи заснув,
Чи справді-м бачив все і чув.

Ось бачу: та ж моя хатина,
Вогка, холодна — одежина
На мні легенька,— я сиджу,
Зубами дзвоню і дрижу.

І голод чую, мов кліщами
Нутро ми щипле,— і думками
Непевно броджу, а на дні
Розпука киває мені.

І знов лежить передо мною
Мій крейцар,— силою чудною
До себе погляд мій прикув,—
І втім про все, про все-м забув.

iv

Ось крейцар, бачу, розростаєсь,
Лицем до мене обертаєсь,
І мідяні його уста
До мене прорекли ось так:

«Що ж, правда, ти в біді і горю,—
О тім і слова не говорю,—
Но що в розпуку ся вбивать?
Тут справді тільки наплювать!»

А я му: «Легко то сказати,
Но плюй, де ніщо в рот узяти,

Свищи, де холод, в пальці дуй,
Се вже зробити — не туй-туй!»

А він мені: «Га, що ж робити?
Тут тре ся на людей дивити.
Гляди, хто з них жиє в добрі?
Чи многим ліпше, ніж тобі?»

А я йому: «Та що ж ми з того,
Що й других горе гірше мого,—
Чи з того поміч ми прийде,
Чи легше ми терпіль буде?»

Но крейцар мідяний ні слова
Не відповів ми на ту мову,
Лиш в усмішку їдку його
Лице плоске ся протягло.

v

• • • • •